

Георги Милков: „Има напредък в приближаването на съда до хората“

Тези дни в София бяха представени резултатите от проучване за напредъка на съда по проект „Правосъдие близо до хората“, финансиран от фондация „Америка за България“. По проекта е извършено гражданско наблюдение на 20 съдилища от 16 окръга в Северна България. Те обхващат територия от близо 27 хил. кв. км. с около милион и половина население. Проучването е проведено в периода февруари 2010 – април 2011 г. Анализирани са над 600 граждански и наказателни дела, както и прилагането в съдилищата на променени и новоприети закони. В следващите 3 години предстоят още 2 такива проучвания: за София и областта, където са най-важните съдилища, и за Южна България – посочи в интервю за Радио България ръководителят на проекта Георги Милков.

По-близо ли е до хората съдът днес? Повиши ли се доверието в него спрямо 2007 г., когато България влезе в ЕС под условие за съдебна реформа?

„Има напредък в развитието на съдебната система на местно ниво спрямо изследването от преди 3-4 години. Районните съдилища са първото ниво в България и основата на съдебната система. Наричаме го „входът на системата“, защото там започват всички съдебни дела. Имаме няколко основни препоръки по предизвикателствата пред съдебната система като въпросите за етичното поведение и конфликта на интереси, които трябва да бъдат решени. Трябва да се улесни още достъпът на уязвимите групи до правосъдие, да се подобрят интернет страниците, архитектурната достъпност на сградите. Да се преразгледа ролята на съдебните заседатели. Да се увеличат механизмите за контрол по Закона за конфликт на интереси и Кодекса за етично поведение на магистратите като ефективен механизъм за саморегулация.“

Освен това, според Георги Милков, може да се улесни и подобри механизмът на случайното разпределение на съдебните дела, така че магистратите да са еднакво натоварени, а не едни, неясно как и защо, да работят много повече от други. Това е голям проблем за съдебната система в последните години. По думите му съдиите в районните съдилища работят много добре, макар че са много натоварени, но, тъй като общественото доверие към системата като цяло не е високо, това рефлектира и върху тях. Според него повечето от препоръките са лесно изпълними – не изискват големи усилия и ресурс, нито промени на много закони. „2-3 важни законодателни промени ще отпушат системата да върви в по-добра посока – с център гражданина, защото тя е създадена за гражданите.“

Ще се повиши ли доверието на гражданите в съда, засега най-ниско в сравнение с това към другите институции у нас?

„Аз съм оптимист, защото правилно избрахме да работим на районно ниво – казва Георги Милков. – Там нещата са много по-ясни и по-видими, особено в по-малките населени места. Хората познават и вярват на магистратите там, а и те са по-отговорни. Големият проблем е в големите градове, особено в столицата, където се извършва една трета от цялото правораздаване. Там отговорността трябва да е по-голяма. Както и да има по-добра публичност, за да е ясно защо се вземат определени решения, какъв е резултатът и защо. Големият проблем на правосъдието в България е, че не се знае какво решение ще даде съдът по два идентични казуса, защото всеки съдебен състав чете закона по различен начин, мотивирайки се с независимостта си, без да носи отговорност. Това поражда съмнения у гражданите за корупция в съда. Затова публичните служители като съдии, прокурори и следователи трябва да обясняват открито своите действия, за да се повиши и отговорността им“.

Може ли в България да се приложи американската съдебна система, така че хората да избират магистратите чрез избори за определен мандат?

„Това е много полезно, но в друго време. Ако в момента говорим, че у нас има проблем с избирателните процедури – т.е. има съмнителни интереси и капитали, намесващи се в политиката, особено по Черноморието, и с тях се избират кметове например, американският механизъм не е добър за България. Защото нямаме установени устойчиви и демократични институции за селекция на политическия елит – убеден е Георги Милков. – Накрая може да стане така, че най-богатите хора ще станат съдии или те ще си избират съдиите. В момента е по-добре да се засили отговорността и да се подобри механизма за селекция и подбор на магистратите, за гласуване и назначаване, дисциплинарна отговорност. Но за това трябва да има и ясен политически мандат.“